

Методе еколошког образовања за децу и младе

Како инспирисати децу и младе за боравак у природи ?

Пројекат

Финансијски подржан од

Увод

Ова брошура је заснована на српско-немачкој обуци која је одржана у близини Крагујевца / Србија од 16. до 26. августа 2018. године.

Организатори су планинарско друштво "Жежељ" из Крагујевца и еколошка омладинска организација ЈАНУН e.V. из Хановера. Пројекат је финансиран од стране Ерасмус + програма финансирања ЕУ.

Ова брошура жели да вас мотивише да одведете децу и младе у природу. Показује вам много начина како можете провести време у природи на занимљив, забаван и едукативан начин. Зато што је најважније: Немојте да вам буде досадно док сте у природи.

Општи циљ је да се деца и млади више заинтересују за природу кроз различите интерактивне и забавне активности.

Сви знамо да млади људи проводе доста времена у кући данас, испред телевизора, компјутера и телефона. Верујемо да је добро за њих да проводе више времена у природи.

Кренимо, одведимо их у природу

Планирате да одведете групу деце или можда властито дете у природу ?

Имамо добре вести за вас: Деца воле природу

Стварно, то је истина! Исто тако често не изгледа тако.

Ако питате дете док гледате телевизију, "да ли желите да пођете са мном у шуму, вероватно ће рећи" не, не баш".

Често их није лако довести у природу, али ако су тамо, они обично много уживају и можда би било тешко и да их се извуче из природе.

(Следеће вероватно изненађујуће бројке су резултат научног истраживања у Немачкој)

80% све испитане деце у Немачкој воле да проводе време у природи

За 83% од укупног броја деце која су анкетирани, опуштање је у природи

62% деце сматра да је природа најбоље место за одмор, ако се желите опустити.

42% деце сматра да је природа најбоље место за боравак, ако желите да мислите о нечем важном.

Овакви резултати нам показују да није само циљ отићи с децом у природу јер их желите учинити мотивиранијим за заштиту природне средине и информисати их више о природи. Време у природи је добро за ваше здравље и душу, за одмор од ужурбаности, буке и сензорног преоптерећења.

Добро питање је: Зашто је тако опуштено бити у природи?

Филозоф Фридрих Ниче је већ одавно пронашао добар одговор:

"Ми волимо да будемо у природи - јер природа нема никакво мишљење о нама."

Ако уђете у школу, ако сретнете пријатеље, ако се вратите кући, људи се вас процењују, како сте обучени, како се осећате итд.

Ако уђете у шуму, ниједно стабло не обраћа пажњу на вас! Можете се осећати слободно. Можеш се понашати како желиш и никоме није стало. Покушајте да се понашате глупо у аутобусу или школи. Ви ћете разумети разлику.

Постоји други, вероватно важнији разлог:

Психолози кажу. „Људи желе да имају промене у свом животу. Не воле се досађивати. Они не воле да слушају исту песму изнова и изнова. И не свиђа им се када је сваки викенд као и други. Са друге стране, ако се све увек мења, то је стресно. Зато нам је потребна рутина у нашем животу да се осећамо добро.

То су супротне жеље.

Комбинација оба у исто време била би савршена за нас.

Природа нам даје могућност да обоје имамо у исто вријеме. Зато је тако опуштајуће бити у природи. Како то природа ради?

Погледајте ово дрво. То је увек исто дрво и сваки пут када изгледа другачије.

Ако идете тамо опет и опет, то је можда ваше омиљено дрво. Увек је то исто дрво, али сваки пут ћете искусити нешто друго. Једном је ветровито и чује се шушкање лишћа, или можда птица пева, или су листови променили боју од ваше последње посете.

Сваки пут ћете искусити нешто друго под истим стаблом. Ова комбинација је оно што нас опушта у природи.

Неки други мислиоци чак верују да време у природи чини боље људе од нас:

Стари филозоф Емануел Кант, рођен 1724, чак је записао:

„Упијањем у природу може се подићи развој морала људских бића.“

Мало је лакше разумети оно што је Дакота-индијски поглавица Медвед Који Стоји (1868 - 1939) рекао:

„Стара Дакота је знала да ће срце особе која је изгубила везу с природом постати сурова. Знали су да ће људи који губе поштовање за све што је живо и све што расте, такође изгубити поштовање према људима / људским бићима.

Зато је утицај природе, која је младе учинила тактичном, део нашег образовања.”

Важније је знати да природа воли природу.

Често се комбинује и једно и друго. Ако више знам о фасцинацији природе, шанса је већа и за љубав према природи.

Деца више не познају природу као некада. Пример из Немачке:

Готово сва деца сматрају птице врло занимљивим или барем занимљивим. Али они не знају превише о њима. Деца од 10 година у Немачкој знају у просеку 2-4 различите врсте птица по имену. Само 1% свих десетогодишњих деце у просеку може да идентификује десет врста птица.

Само једна трећина деце старости од 12 до 15 година у Немачкој је икада имала лептира или кукца који су пузали по његовој руци. Само једна четвртина деце истог узраста је икада видела јелена у природи.

Иста деца проводе у Немачкој у просеку четири и по сата дневно пред телевизором, компјутером или телефоном.

Како створити добар програм, ако планирате да идете са групом људи у природу?

Ако направите програм за људе, посебно децу, замислите своју радионицу као филм. И ваша активност у природи захтева драматургију. Потребно је истакнути, опуштајуће и замишљене тренутке и коначно срећан крај. Можда вам је занимљива следећа структура.

Фаза 1: Буђење ентузијазма од стране ваших учесника

- кроз игру
- кроз причу
- кроз изненађујући почетак активности

Фаза 2: Фокусирајте пажњу и улазите у тему

У област у којој се налазимо и/или на тему

- игре
- приче
- медитација
- фокусирање на нешто и повезивање са причом
- песма
- поема

Фаза 3: Директно искуство

Не причајте превише; не покушавајте превише да објашњавате раније.

Омогућите учесницима да имају директно искуство у природи и са природом.

Покушајте тако да организујете активности тако да учесници

- знају шта да ураде
- буду изненађени
- постају активни сами по себи
- постају креативни
- с времена на време сарађују са другима

Фаза 4: Поделите инспирацију и искуства

Исто тако, ако сви раде исто на истом месту и истовремено, сви скупљају различита искуства, утиске и мисли, примећују различите ствари у природи.

С времена на време дођите заједно, седите у круг испод лепог стабла и дозволите учесницима да поделе своја искуства и мисли једни са другима.

Често се дешава да се учесници разумеју и примећују своја искуства и емоције, док их деле са другима.

Фаза 5: Стављање искуства у већи оквир

Објасните како су ствари повезане у екосистему, како људска бића утичу на

равнотежу природе. Ако су учесници постали заинтересовани, имате прилику да на теоретски начин објасните сложеније ствари.

Који су наши циљеви? Шта желимо да постигнемо док водимо децу у природу?

Наши циљеви су на пример:

- да људи знају више о природи
- да знају више о томе како су ствари међусобно повезане у природи
- да схвате како људска бића утичу на природу
- да схватају да је природа важна / вредна за људска бића и наше благостање данас и у будућности
- да је природа вредна сама по себи не само зато што је корисна за нас
- да људи постају емотивно повезани са природом
- да се више интересују за природу
- да се добро забављају у природи и након тога добрих успомена о свом времену у природи што помаже да се створи позитиван став према природи
- да посебно деца проводе неко време у природи, без компјутера, ТВ-а и конзола за игру, уживајући на свежем ваздуху, лепом времену
- да људи проводе време на мирном и опуштајућем месту, опуштајући се
- да деца губе страх од дубоких шума, паукова или других животиња
- да људи воле да поново уђу у природу
- да људи сазнају више о вашем дому
- забављати се
- постати радознао (опште и за одређене теме)

Направите чаробни тренутак

"Постоји време у узрасту између 5 и 12 година, када утисак, вероватно кратак за неколико секунди, може заувек остати у срцу особе."

Покушајте створити „чаробни тренутак“ током ваших радионица у природи за ваше учеснике. Волимо их звати чаробним тренуцима, најзанимљивијим тачкама током такве активности, повезане са вашом главном поруком.

Значајне ствари пре него што одведете децу у природу

Природа-искуство-активности са децом у природи

Ова листа није потпуна и треба је проширити властитим идејама и потребама.

Локалитет:

- Да ли познајем терен? Ако не: Када ћу узети времена да га посетим пре него што одведем децу на то место?
- Да ли постоје опасне тачке на терену и како се с њима носити?
- Да ли је потребно организовати нешто у вези са коришћењем терена. На пример, да ли треба да затражимо од општине или власника да користи то подручје?
- Има ли места (штале, колибе, ...) да остану ако се појави лоше вријеме?
- Да ли се у близини налазе тоалети - или: Како се носити с тим ако нетко треба "тоалет"?
- Да ли постоји јасан састанак који је лако пронаћи за децу и родитеље, као и за дјецу која би се могла изгубити на путу?
- Да ли постоје закони о заштити природе током наших активности на терену? Да ли је дозвољено правити ватру, остављати стазе, цепати биљке, сакупљати гљиве и бобице...)

Родитељи:

- Да ли су сви родитељи информисани о временској скали?
- Да ли су родитељи информисани о циљевима и активностима пројекта и шта њихова дјеца морају имати за дан (пиће, храна ...)?
- Да ли су родитељи информисани о бављењу крпељима и другим опасностима?
- Да ли ја или друга одговорна особа има телефонски број родитеља за хитне случајеве како би их се могло контактирати?
- Могу ли родитељи хитно контактирати тим! случајевима?
- Да ли деца морају сами да једу са собом? (+ довољно за попити !!!)
- Да ли су родитељи испунили и потписали „трансфер родитељске одговорности“?

Током активности:

- Када ће деца бити обавештена о правилима? (Већ пре или на локацији?). Важно је да проверите да ли су сви учесници разумели правила.
- Да ли је појашњено у ком подручју терена дјеца могу слободно да се крећу?
- Да ли су границе јасно и разумљиво означене тамо где деца морају да престану?
- Да ли су деца информисана о могућим опасностима? Не плашите их!
- Да ли постоји сигнал (урлајући као вук итд.) Да се сви окупљају на мјесту састанка?
- Узмите вреће за смеће за своје или пронашли смеће са собом ..
- Одвојите мало времена за идеје деце и за слободну игру.

Тим:

- Да ли имамо довољно вођа тимова, чак и ако један од деце мора да оде код лекара, други у тоалет или ако се деси нешто друго неочекивано?
- Може ли тим контактирати путем телефона нпр. са родитељима?
- Да ли вођа тима има довољно да једе и пије да подели са децом која имају мало или ништа са њима?
- Да ли неко има кутију прве помоћи са њим и да ли је неко са знањем прве помоћи у тиму?
- Да ли су сви тимски информисани о процедури и расподели задатка? Ко коме помаже? Ко има које дужности и одговорности?
- Да ли постоји листа материјала за контролу њихове комплетности након тога?
- Да ли ће пројекат бити документован? Ако да, ко фотографије и ко пише извештај? Да ли су родитељи дали свој пристанак да фотографишу своју дјецу и објављују их?
- Да ли има довољно времена за евалуацију са децом на крају радионице и критичку анализу унутар тима након тога?

Пример три сата програма за децу

Развијено током међународне размене

Све у свему, овај концепт је пример који се може користити иу другим варијантама или само делимично. Група не би требала бити превелика, зато препоручујемо групу од не више од 15 деце за такву врсту активности. Укупно је то обилазак који је око два до три километра (зависи од терена) са неколико заустављања на путу. Цео програм је повезан са причом. Пре свега, деца добијају задатак да броје смеће (види 2), не знајући шта ће се касније десити. Узрок овог „нормалног“ почетка, деца не очекују припремљену причу. Прича почиње читањем писма које

дјеца случајно пронађу. "Археолог" је написао писмо. Читајући писмо деца знају шта даље. Прича почиње.

Сада деца прате упутства из овог и друго писмо које је археолог пронашао. Ова писма морају бити припремљена од стране вођа групе унапред (види детаљан опис инструкција). Кроз писма учесници упознају причу и шта ће се даље десити. Осим тога, писма чине причу аутентичнијом. Због ове методе се држи тензија која треба да се одржи до краја. То значи да деца имају циљ и надамо се мотивацију да наставе. Лидери група немају много посла. Заједно са децом, они следе упутства која су наведена у писмима.

Преглед програмских тачака

1. Како започети активност?
2. Бројање онога што не припада природи
3. Колико дуго је потребно смеће док се не разложи?
  - Писмо археолога
  - Писмо, које је археолог пронашао и неки материјал везан за писмо
4. Проналажење правих стабала
5. Не додирујте земљу
6. Слагалица за прави пут
7. Насумично проналажење кутије за пикник
  - Отворено писмо или коверта у кутији за пикник
8. Игра екосистема
  - Коверта 1
9. Цртање разгледница
  - Коверта 2
10. Компас
  - Коверта 3
11. Проналажење блага
  - Отворите коверту у кутији са благом
  - Активност
  - Коверта 2 са завршном поруком и завршетком радионице

1. Како започети активност ?

Увек је добро почети са заједничким кругом. Ако се деца не познају, може се направити мала игра.

Мала игра за загревање је увек добра за децу да се више зближе и крену у акцију.

Игра за загревање:

Сва деца су у кругу. Изабрати једно дете. Ово дете је "детектив" и напушта круг. Детектив се окреће тако да не може да чује и види другу децу. Док детектив није ту, друга деца одређују дете које је сада „криминалац“. Онда се детектив враћа у

круг. Криминалац почиње покрет као што је махање руком, а друга деца морају да ураде исти покрет. Након кратког времена, криминалац мења свој покрет и поново га деца морају пратити. Циљ детектива је да сазна ко је криминалац који почиње са покретима. Циљ групе је да скрива што је дуже могуће ко је криминалац. Након што је криминалац пронађен, детектив се мења и нови криминалац се такође мења. Када детективу треба превише времена да пронађе криминалца, кретање лопова мора се чешће мењати. Игра не би требала трајати више од 10 минута. Након загревања ту је кратак увод у тему смећа. Постоје ли различите врсте смећа? Да ли је добро бацити смеће у природу? Деци се каже да сада идемо на малу шетњу да пребројимо смеће.

2. Бројање онога што не припада природи

Активност:

Док група на једној страни хода путем, свако дете тајно броји број предмета који не припадају природи. Ово ће бити углавном смеће.

Циљ (еви):

- Упознајте групу са смећем у природи и успорите је
- Организујте их да безбедно шетају са стране пута или улице
- Имати занимљив задатак на уобичајеном досадном путу

Време: 5-10 мин

Локација: улица или парк, не би требало да буде предуго.

Материјал: ако нема довољно смећа поред улице, донесите нешто ви

Обратити пажњу: Сви у групи требају знати правила и бити свесни аутомобила. На пример, ако одрасла особа викне „Ауто“, деца треба да знају шта да раде (Склоните се у страну, престаните да ходате док аутомобил не прође). Једна одрасла особа би требала да буде испред и једна на крају групе.

3. Колико дуго је потребно смеће док се не разложи ?

Активност:

Следећи задатак је повезивање броја година са различитим комадима смећа.

Циљ (еви):

- Деца уче колико година сваки комад смећа мора да се распаде у природи

- Деца морају да раде у групи и да дискутују и заједно одлучују који се број година уклапа у врсту смећа
- Деца боље памте оно што су сами сазнали и ако је истовремено забавно.

Време: 10 мин.

Локација: Место поред пута, где се можете одморити неколико минута и где имате довољно простора да направите круг.

Материјал: метална лименка, стаклена боца, пластична кеса, новине, филтер из цигарете, картице са бројем година на њему.

(Може да изгледа овако: све смеће лежи "случајно" око места где желите да се одморите)

Да би били свесни смећа. Деца не би требало да додирују смеће.

Детаљан опис:

У средини круга пет различитих комада смећа и 5 карата, свака са бројем година на њему. Годишње бројке приказују колико дуго ће се отпад распадати.

Конзерва (лименка)	80-200 година
Стаклена боца	Заувек
Пластична кеса (танке пластичне кесе за поврће и воће)	10-20 година
Новине	6 недеља
Филтер од цигарете	10-15 година

Деца треба да доделе годишње цифре одговарајућим деловима отпада. Сва деца треба да раде заједно. Тада вођа групе даје резултат. Такође је могуће говорити о утицају на природу и животну средину. Поред тога, могућа су решења и превенција отпада.

Пре него што напустите то место, прво слово се налази случајно. Може се, на пример, држати испод стола, пасти с нечега или једноставно лежати на тлу или лежи где смо ми и на крају ставили пет комада за смеће.

Заједно, чита се писмо

Писмо археолога

"22. септембар. Налазим се на брду близу Крагујевца (то се може променити). Последњих 6 недеља остао сам у овој малој кући. Зовем се Јелена, ја сам археолог. Знате ли шта је археолог?

(Чекајте одговоре деце)

Археолози покушавају да нађу старе, старе ствари од људи који су живели одавно. Углавном их налазимо у земљи. Наш циљ је да кроз ове објекте разумемо како је живот био, на пример пре 400 година. Током моје претраге у близини овог места нашао сам ову омотницу са веома чудним стварима унутра. 10 фотографија дрвећа, али су преполовљене. Немам појма зашто.

Једну коверту нисам отворио. И три камена са бројевима. Врло занимљиво и опет врло чудно. Верујем да постоји тајна иза три броја.

Пре само неколико минута добио сам поруку од мог ујака, морам да дођем кући што је брже могуће. Тако да имам времена да напишем ово кратко писмо и надам се да ће неки паметни људи наћи моје писање и омотницу коју сам нашао. Стварно желим да је само паметни и озбиљни људи пронађу. Зато сам одлучио да га мало сакријем. Сада сте га нашли.

Предивно. Надам се да сте паметни и озбиљни.

Јеси ли?

Срећно.

Надам се да ћете разумети о чему се ту ради и да сазнате тајну три броја.

Писмо које је археолог пронашао

Сада прочитајте друго писмо деци

"Добро. Врло добар. Нашли сте моје писмо и још неколико ствари. Ако пратите моја упутства и ако сте довољно паметни да испуните моје задатке... на крају ћете наћи кутију са благом. Ако успете да га отворите, уживајте у ономе што је унутра. Желиш да знаш ко сам ја. То је тајна и остаће тајна. Жао ми је, мора бити овако.

Јесте ли спремни за мој први задатак?

(Пауза - чекање на реакцију деце)

Да ли сте стварно?

(Пауза - чекање на реакцију деце)

Да ли сте добар тим и спремни да радите заједно као тим, подржавајући једни друге?

(Пауза - чекање реакције дјеце)

Да? О.к., него што ћете успети да достигнете свој циљ.

У овој коверти ћете наћи три камена. На сваком од њих можете пронаћи број. Држати их; на крају ће они бити важни за вас.

Да ли сте већ пронашли фотографије? Сликао сам десет стабала. Сваку слику сам исекао на пола. Сада морате да пронађете десет стабала, само пратите пут до планине. На путу ћете наћи 10 стабала. Близу сваког дрвета сам сакрио нешто што ће вам рећи како да наставите.

Сада вам желим срећу. Ако сте успешни, поново ћете читати моја писма.

Довиђења ... можда до скоро, можда до никад.

То је на вама!"

4. Проналажење дрвећа

Активност: Деца морају да нађу дрвеће, због тога су примили фотографије у коверти на “трасх стоп”. Свако дете добија пола фотографије и мора да пронађе свог партнера са другом половином фотографије истог дрвета. Заједно, деца сада траже дрво које је приказано на фотографији. Када су пронашли дрво, морају да пронађу нешто што је скривено близу њиховог дрвета. У малој торби ће пронаћи други комад фотографије. Сви пронађени комади су делови једне фотографије која показује где да се настави.

Циљ (еви):

- Погледати дрвеће и схватити да је свако дрво другачије
- Имате довољно времена за посматрање дрвећа, посматрање природе
- Повезивање фотографије са стаблом и посматрање

Време: 10 мин.

Локација: Десна страна пута између локације са смећем и наредне станице на путу до блага.

Материјал: фотографије дрвећа (у пола), мале торбе, комади једне фотографије (као слагалице, фотографија показује како наставити обилазак) у свакој торби
Да будете опрезни да деца не трче преко улице, пута или низбрдо.

5. Слагалица за прави пут

Активност:

Деца стављају своје делове фотографије, које су пронашла испред дрвећа у мале вреће, заједно као слагалицу. Сви комади приказују слику, која им говори где да иду

даље. На пример, капија, скретање са пута или нешто друго на путу. Након загонетке деца морају пронаћи прави пут.

Циљ (еви):

- Тимски рад
- Логичко размишљање
- Проналажење пута

Време: 2-5 мин.

Локација: близу места на слици

Материјал: Појединачни делови друге фотографије

6. Не додирујте земљу

Активност:

Након што нађете прави пут и мало ходате, следећи задатак чека групу. Долазе до знака који објашњава да деци није дозвољено да додирују тло својим ногама. Потребно је да користе дрвене комаде да би се примакли да не додирују земљу за следећих 25 метара, на пример. Зашто? Јер постоји археолошка страна на путу. Ово се не сме уништити, зато људи не смеју директно дирати земљу. Самостојећи знакови показују почетну тачку и завршну тачку игре. Поред почетног знака леже дрвени комади којима деца као група треба да пређу подручје без додира са земљом док не дођу до другог знака. Деца морају да пронађу решење како да прођу поред дрвених делова. (Треба да буде још један комад дрвета код учесника). Начин на који треба прећи треба да буде толико дугачак да учесници не могу да их стављају до краја да би ходали један по један од дрвета до дрвета.

Циљ (еви):

- тимски рад

Време: 10 мин.

Локација: између два дрвена знака

Материјал: комади дрвета (један више од учесника, два велика дрвена знака са упутством

Текст првог знака:

Опасност. Археолошко подручје. Важна ископавања. Молим вас, не уништавајте ово. Не додирујте тло до следећег знака. Молимо користите таблице да пређете ову важну област. Много вам хвала.

Текст другог знака:

Крај Археолошког подручја. Хвала вам на подршци. Ставите плоче овде.

Треба да будете свесни :

Детаљан опис: Доступно је више комада дрвета од учесника. Заједно, деца морају наћи стратегију како прећи подручје без додира са земљом. Читава група мора да пређе подручје заједно.

(Једна могућа стратегија је да се деца формирају дугу линију на почетној тачки са сваким делом у рукама. Само прво дете има два дела. Ово дете почиње тако што ставља своје делове на земљу и чини прави корак. Остала деца сада предају своје делове, а они се такође стављају на земљу и први их могу ставити иза себе. Тако се наставља све док сви не пређу пут. Циљ је доћи до другог знака.

7. Насумично проналажење кутије за пикник

Активност:

Група наставља и ускоро проналази кутију за пикник. Прво слово лежи на кутији за пикник. У кутији су још три слова. У кутији за пикник деца проналазе нешто за пиће и храну. Молимо Вас да изаберете природну и здраву храну и пиће да бисте дали добар пример. Такође је важно обезбедити да се произведе што мање смећа и, на пример, изостављају се пластичне чаше. Уосталом, поготово након теме о отпаду мало раније данас, треба да дате добар пример и покажете деци да пикник такође прави са малом количином смећа.

Циљ (еви):

- Обновити енергију
- Одморити се
- Учити о одрживој исхрани и превенцији отпада

Време: 20 мин.

Локација: лепо место за пикник, ако је могуће на месту са добрим погледом

Материјал: храна и пиће (нпр. свеже сезонско воће и поврће, вода, сок), ћебад, шоље за вишекратну употребу

Писмо отворено на кутији за пикник

„Успео си до овде. Сјајно. Честитам. Сада се можете мало одморити, за вас сам припремио нешто хране и пића. Након тога имам неке задатке.

То је за вас потребно да отворите након вашег излета број један, испуните у писму наведеном задатку. Након тога треба да отворите коверат број два и тако даље... ”

8. Игра екосистема

Активност:

Свако дете у овој игри је дио екосистема бира да ли ће бити животиња или биљка. Игра ће показати како су животиње и биљке међусобно повезане у екосистему и како оне заједно граде једну мрежу, бацајући куглу вуне из животиње или биљке на другу животињу или биљку. На тај начин деца стварају мрежу.

Циљ (еви):

- Схавтити шта је екосистем
- Упознавање са храном у екосистему
- Учење о повезаности сваког дела екосистема и колико је свака врста повезана са другима и да је свака врста важна у овом систему

Време: 10 мин.

Материјал: клупко вунице

По завршетку пикника отворите само Коверту број 1. У писму је објашњење како се игра игра.

Коверта 1

"Да ли је храна била добра? Да ли се сада осећате боље са нечим у стомаку? Све животиње и све биљке треба да једу и пију нешто, као што сте ви. Да ли знате колико дуго можете преживети без јела и пића? Погодите! (Чекајте одговоре и дискусију учесника). Три дана можете преживети без пића, три недеље без јела, а следећа игра ће вас научити како су животиње и биљке повезане у природи, а та се веза између њих назива "еко-састав". Веза у екосистему је око исхране и лова, једна животиња једе другу.

Сада треба да направите мали круг и један од вас добије клупко вунице коју нађете у кутији за пикник.

У овом тренутку треба да се престане читати писмо деци, и рећи деци ... Аххх, знам ову игру, могу вам објаснити. Биће боље, ако сами објасните игру корак по корак, уместо да читате само објашњење написано у писму.)

Како се игра игра:

Прва особа која држи клупко вунице у својим рукама треба да одлучи која животиња или биљка је и кога једе или кога једе. Као "ја сам мала птица и једем црва". Сада овај први учесник треба да кроз лопту вуне, држећи крај вуне, још једном учеснику говорећи: „Ја сам мала птица. Ти си црв и ја те једем. Овај изабрани црв хвата клупко вунице. Сада он / она треба да одлучи кога ће црв јести или ко је црв појео. На пример: "Ја сам црв и једем лист са дрвета", сада бацамо клупко вунице у изабрани "лист", држећи један комад ужета док сви нису део њега и сви су биљка или животиња држи конопац заједно. Сада би требало да изгледа као мржа где су сви повезани директно преко конопца са још два учесника ове игре. Сада изгледа као еко-систем-мрежа. Сада у нашој игри једна од животиња или биљке нестаје (изумире, нестаје. Да би се показало како то утиче на друге животиње, изабрана животиња или биљка би требала мало повући уже. То би требало да покаже: Ако више нисте део еко-система, то утиче на оне које једете или оне који вас једу. Два која су директно повезана са онима који вуку, осећају кроз конопац да га вучете. Ако осећају да су извршени, они такође морају да повуку оно што се опет дешава на друге. На крају сваки учесник у кругу вуче конопац. То показује да су сви повезани у екосистем. Зато је важно заштитити све у природи, јер је свима потребно да сње одржи еко-систем стабилним.

9. Цртање разгледница

Активност:

Свако диете добија дрвени оквир (или један од картона) који није већи од 15 x 15 цм, да би га пронашао гледајући кроз оквир њихов омиљени мотив (цвет, стена, дрво) или омиљени поглед. Након избора мотива, задатак је да се тај мотив нацрта на некој празној разгледници.

Циљ (еви):

- Деца добијају сувенир (сопствену разгледницу)
- Смирена су, држите им пажњу
- Ставити фокус на природу
- Промовисање креативности

Време: можда 20 мин. (зависи колико дуго деца воле да сликају, а то је тешко погодити)

Материјал: Један оквир за свако дијете, двије или три бијеле разгледнице (А6) по дјетету за други или чак трећи покушај, оловке различитих боја

Обратити пажњу: Деца не би требала ићи предалеко. Реците им у којој области је дозвољено да траже свој мотив. Направите звук како бисте поново окупиле све на крају активности. На пример: "Ако ме чујеш као вук, сви се враћају"

Активност ће бити објашњена следећим писмом:

Коверта 2

"Да ли вам се свидела игра о еко систему? Да ли сте разумели да су сви важни у еко систему? Свака биљка и свака животиња има своју улогу и потребна је. Зато морамо да заштитимо целу природу, а не само биљке и животиње које највише волимо.

Да ли сте већ препознали како је ово место лепо. Какав диван поглед. Долазим овде скоро сваки дан. Обично посматрам природу на начин који би могао бити помало смешан. Узмем оквир и погледам крајолик кроз оквир. На тај начин природа изгледа као слика, као цртеж познатог сликара. Ставио сам вам неке оквире у ову кутију. Свако од вас, молим вас, узмите један и погледајте природу кроз оквир. Надам се да ћете уживати у њој, као што ја то увек чиним. Јесте ли сви узели једну?

(Чекајте реакцију).

Понекад замишљам док то радим, ја сам са друге планете и први пут посећујем ову планету својим свемирским бродом.

Пробајте. Замислите да вам неко даје смернице са ваше планете. Следите дате инструкције: *

“Погледајте кроз оквир и пронађите највише брдо! Дали си га нашао? Да ли је лепо, шта је на врху овог брда? Да ли видите неке куће близу врха брда? ”

“Погледајте са својим рамом из једне куће у другу и следећу ... док не видите 10 кућа кроз ваш оквир”

„Потражите инсекта и пратите инсекта 20 секунди гледајући га кроз оквир.

Покушајте сазнати шта ради инсект: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

“Покушајте сада да видите истовремено цвеће са три различите боје кроз оквир”

Лепо, да ли сте уживали као ја?

Онда увек одлучујем која је “слика” или који поглед кроз оквир најлепши. И након тога увек седим на неколико минута да би разгледао и заиста га цртам како бих могао да гледам на биљку или камен као дом сликања. Волите ли цртање? Надам се. У кутији се налазе боје и разгледнице. Можете сликати своју слику и можете је однети кући као и увек. Сада мало прошетајте, пронађите нешто што желите да сликате. Седи и уради то. Мислим да ћете уживати у томе ”

Када завршите, отворите последњу, трећу коверту.

*промените задатке у пејзаж и околину у којој се налазите

10. Компас

Активност: Проналажење пута до кутије са благом уз помоћ компаса.

Циљ (еви):

- Научити како пронаћи правац и радити са компасом

Време: 5-10 мин.

Локација: Где можете удобно седити у малом кругу

Материјал: компас (1 или 2) и слово у коверти 3

Коверта 3

“Готово? Да ли вам се свиђа ваша слика? Можда сте насликали планине, или цвет ... или ... има толико тога за видети у природи. Волео бих нацртати слику свега. Али време је да кренемо даље и да идемо даље. Коначно морате користити компас да бисте наставили правим путем, а компас можете наћи и у кутији, знате ли за шта је компас и како га користити?”

Пробајте. ... То ће вам помоћи да пронађете прави смер да наставите даље и да ускоро пронађете кутију са благом.

Уз помоћ компаса можете сазнати правце север, југ...?

Да ли знате друга два правца који недостају?

Игла увек показује где је север.

Морате ићи у смеру ..... (Овде требате додати смер)

Здраво.

Разговараћемо касније или можда не, ако не пронађете пут са компасом, нећемо.

11. Проналажење блага

Активност:

Нека деца пронађу кутију са благом која је затворена неким бројем. Ова брава се сада може отворити бројевима који су насликани на камењу, који се налази унутар писма које је пронашао археолог. Надамо се да ће деца успети сама да пронађу везу између камења и браве. Ако то не ураде, дајте им упутство односно покажите им пут.

Циљ (еви):

- Деца добијају награду
- Вежбање стрпљења
- Памћење првог слова

Време: 20-30 мин.

Локација: можда 300 метара од кутије за пикник.

Материјал: кутија са благом, бравица, кукуруз, уље, шећер, шибице, задње слово, камење са бројевима за отварање браве (камење које су већ раније добили, остали предмети би требали бити у кутији).

Обратити пажњу: деца требају бити стрпљива

Опис у детаље: благо садржи кукурузна зрна, јер награда не мора увијек бити слаткиш. Деца уче из чињенице да можете и да једете многе ствари директно из природе. Из зрна кукуруза можете направити кокице заједно уз помоћ ватре коју сада треба да направите заједно. Направите сами кокице: Ставите зрна кукуруза у тигањ или шерпу са мало уља, тако да је под прекривен. Стави лонац на ватру и чекати. Ако је већина зрна кукуруза

пукла, извадите лонац из ватре тако да кукуруз не гори. Ако желите, кокице можете зачинити шећером или соли. Ово треба урадити све док је кокица врела, јер ће зачин бити подложнији житарицама. Али пазите, немојте да се изгорите.

(Али можете одабрати и друго благо)

Отворите Писмо у кутији са благом

"Фантастично, успели сте. Разумели сте компас и показали сте прави пут. И нисте изгубили камење, иначе не бисте могли да отворите ову кутију са благом."

Сада сте пронашли и златно мало семе које сам ставио унутра.... Кувала сам их, нису укусни, жвакала сам их, такође није било лепо. Да ли знате шта да радите са њима? Надам се да сте успешнији од мене.

Након што сте припремили семе и појели их, можете прочитати друго слово у овој кутији; то је последње. "

Коверта 2 (затворена)

"Да ли је било укусно, да ли сте успели да урадите нешто са овим златним семеном? Ако се сретнемо једног дана, молим вас, реците ми шта сте урадили и како је било кад сте пробали?"

Провели сте неколико сати у природи, без интернета и без мобилног телефона. Јеси ли пропустио технологију? Надам се да није и надам се да је то био прави тренутак за вас. Покушао сам да ти покажем како је дивна природа. За то сам ти дао оквире. Да ли сте нашли омиљено место? Да ли је било лако одлучити о томе? Да ли се сећате, такође сте морали да пронађете право дрво са фотографије за завршетак слагалице? Да ли сте приметили, сва дрвећа изгледају другачије. Нема два стабла на свету која изгледају исто. Дрвеће је толико важно. Да ли би живот био могућ на земљи без дрвећа? Шта мислиш? Можда би требало да причамо о томе. Оно на шта сам стварно љут је смеће. Да ли сте данас видели смеће у природи? Мислим да морамо више поштовати природу. И први корак је, не бацати смеће у природу.

Сада је време да кажем збогом, можда ћемо се једног дана састати ... можда у природи. Ја ћу бити ту. "

Крај:

Док седите око ватре, добро је да разговарате заједно о активностима, јер је то лепа атмосфера и надамо се да нећете одустати.

Питања за евалуацију су на пример:

Шта сте научили?

Шта је ново?

Шта вам се највише допало?

Шта није било тако добро?

Листа (урадити) пре почетка програма:

- Одштампати или написати слова (вероватно морате да извршите неке измене)
- Нацртати поља, позиционирати их на комаде дрвета
- Обојите бројеве на камену
- Фотографисањ и штампање фотографија дрвећа, направити од сваке од њих два дела
- Узми и одштампај фотографију тако да учесници схвате како да наставе, исеку фотографију на онолико малих делова колико треба да се направи слагалица дрвећа
- Ставите диелове ове фотографије у мале врећице близу стабала које деца требају пронаћи.
- Направити примере смећа и одговарајуће картице с правим годишњим бројкама
- Паковање и постављање кутије за пикник (храна, писмо, материјал за цртање разгледница, компас, вуна)
- Спакујте и поставите кутију са благом
- Спремити место за камп-ватру

Листа материјала:

- Комади дрвета (број особа плус 1)
- Стари "папир за слова
- Примери смећа
- Картице које објашњавају колико година различите врсте смећа морају да се разграде
- 2 штита (двена подметача)
- фотографије дрвећа (двоје деце треба да пронађу једно дрво)
- -Пуззле-фото
- Камење са бројевима
- Картон за разгледнице (за свака три)

- Оквири
- Бојице / оловке
- Кутија за пикник
- Храна и пиће, можда прибор
- Компас
- Клупко вунице
- Кутија са благом
- Зрна кукуруза (кукуруз кокичар)
- Шећер
- Уље
- Тигањ
- Шибице
- Огривно дрво

Пет лепих игара за почетак рада групе:

1. Рад у групи

Замолите групу да се поређају у ред на основу одређених критеријума. Неки примери су:

- Дан рођења
- Висина
- Величина обуће
- Боја косе
- Боја очију

Нека буде изазовније постављањем правила да чланови не могу међусобно да разговарају. То можете да урадите као активност која вас који их боље познајете. Док се чланови крећу да се организују у ред, приметите како комуницирају да би довршили задатак и који преузимају улогу организатора или лидера.

2. Хелијумски штап

Задатак који је обично смешан, изненађујући и истовремено помало фрустрирајући, назива се "Хелијев штапић" или "Чаробни трска". Ова активност је веома корисна за учење о тимском раду како би се постигла заједничка мисија.

Поставите групу од 8-12 чланова, развојите их на две линије и окрените се према две линије. Сваки тим добија један дугачак штап. Они би требали бити врло слични. Важно је имати врло лагане и танке штапове. Сада сваки учесник држи штап са једним правим прстом, заједно са осталим члановима тима. Сада је задатак да спустимо штап заједно са земљом, не пуштајући га да падне, и једним прстом сваког учесника на штапу све време, без хватања штапа или увијања прста.

Оно што се обично дешава: Уместо да иде доле, штап иде горе и горе.

Наизглед једноставна активност постаје обесхрабрујући задатак јер се штап готово одмах уздиже због малог притиска према горе које прсти учесника прате како би остали у додиру са штапом. Ово изазива мешавину емоција конфузије, смеха и узнемирености док група не научи да се фокусира и уједињује како би спустила штап.

3. Људски чвор

Ова игра комбинује забаву тима са комуникацијом и креативношћу. Од учесника се тражи да стоје у кругу, раме уз раме, окренути унутар круга. Од сваког члана се тражи да испружи руке према напред док затвара очи. Након тога би требали полако ићи у круг. Док ходају, покушавају да пронађу и ухвате затворених очију друге две руке. Након што сте пронашли две руке, дозвољено вам је да отворите очи. Ако на крају не успете да пронађете две руке, дозвољено вам је да отворите очи.

Циљ игре је да све расплете тако што ћете поново формирати круг. Али морате да држите две руке које сте пронашли.

4. Три истине и лаж

Са апсолутно никаквим алатима, ова игра за изградњу тима могла би да се уради било када и било где без много проблема.

Све што вам је потребно су три или више чланова који седе у кругу, при чему се свака особа представља четири чињенице

о себи, од којих су три истините, а једна је лаж. Инструкција је реалистично уоквирити лажи, а не учинити да се тешко верује и да се лако погађа. (Такође можете смањити чињенице. Група не би требала бити превелика, иначе игра траје предуго и учесници се досађују). Након што су чињенице изречене, остали чланови тима требају да открију лаж из четири изјаве. Када се све заврши са погађањем, на крају се открива прави одговор.

То је добар начин да се боље упознате. Често је веома смешно, јер игре најбоље функционишу, ако и истините чињенице звуче као што би могла бити лаж.

5. Име - Мрежа

Након што је свако дете изговорило своје име и представило се, ова игра се може да почне. Стојећи у кругу, једно дете креће и баца клупко канапа на друго дете. У исто време мора да назове име тог детета и да држи крај клупка у руци. Затим дете које је добило име баца клупко другом детету и назива га. Поново, клупко канапа се мора поново задржати. Ово се наставља све док сва деца не постану део ње, држећи мало канапа у руци. Сада би требало да изгледа као паукова мрежа. У овој мрежи оловка је окенута надоле на средини канапа. Испод оловке ставите боцу. Сада је задатак деце да заједно ставе оловку у флашу тако што ће заједно померати мрежу, спуштајући се заједно тако да се и оловка спушта. Када се то уради, оловка је уклоњена са мреже. Последњи задатак за децу је да премотају канап. За то морају да врате канап са особе на особу и да изговоре име, али овај пут иде од леђа према напред.

Еколошке игре са децом у природи и са природом:

1. Упознајте дрво

Концепти, ставови и квалитете подучавани у игри: емпатија, свијест, проматрање природе са различитим осјетилима, повјерење једни другима

Број учесника: 2 или више

Најбољи узраст: 4 године и више

Материјал: Повез за очи

Ова игра се игра у двоје. Једаноме од партнера су повезане очи преко и партнер га води (након што га је неколико пута окренуо како би изгубио оријентацију) кроз шуму до било којег стабла које он / она изабере. (Колико ће удаљеност бити зависиса од година „слепог“ учесника. За све, осим за врло малу децу, удаљеност од 20-30 метара није велика.)

По доласку на одабрано дрво:

Помозите „слепом“ учеснику да истражи његово дрво и осети његову јединственост. За то су најбољи предлози. Уместо да кажете „Истражите своје дрво“, будите специфични. На пример: "Да ли је ово дрво још увек живо? ... Можете ли ставити руке око њега? ... Да ли је дрво старије од вас? ... Можете ли наћи биљке које расту на њему? ... Знакови животиња?"

Такође, могуће је најавити смер специфичних знакова: "Осети неке знакове у близини корена ... изнад главе ...!"

Када ваш партнер заврши истраживање, одведите га натраг до места на којем сте почели, али идите индиректним путем. Окрените га неколико пута пре него што одузмете повез.

Сада уклоните повез и пустите учесника да покуша да пронађе дрво са отвореним

очима. Изненада, док тражи своје дрво, шума постаје колекција појединачних стабала. Дрво може бити незаборавно искуство у животу детета.

2. Силуета дрвета

Концепти, ставови и квалитети које учи игра: адаптација, профил дрвећа, посматрање природе

Број учесника: 2 или више

Најбољи узраст: 5 година и више

Материјал: нема

Пронађите место где расте неколико различитих врста и / или различитих врста стабала. Једно дијете обликује своје тело да изгледа као одређено дрво, а друга деца покушавају погодити које је од

постојећих стабала. Група такође може играти ову игру тако што ће се поделити у тимове: цели тим може приказати једно дрво. Ова игра помаже члановима групе да се осјећају пријатно једни с другима и самим тим развијају глумачке вештине.

3. Звукови

Концепти, ставови и квалитете које учи игра: слушна свијест, проматрање природе, стрпљење

Број учесника: 1 и више

Најбоље доба: 3 године и више

Материјал: нема

Деца леже на леђима (или стоје одвојено) и подигну руке у ваздух. Затварају очи да би "добро чули". Сада пребројавају све нове звукове ширећи један прст. Када пронађу 10 различитих звукова, могу отворити очи, чекајући друге.

Постоје неке варијације:

Можете ли рачунати до десет, а да не чујете птицу?

Ухвати само природне звукове.

Ухвати само техничке звукове.

4. Звучна мапа

Концепт, ставови и квалите учесника у игри: Слушна свест, смиреност, проматрање природе

Број учесника: 1 или више

Најбољи узраст: 5 година и више

Материјал: Картица и оловка по учеснику

Игра почиње тако што групи приказује А4 / картонски картон са знаком Х у средини. Реците играчима да је карта мапа и да Х показује где седе. Када чују звук, на картици би требало да ставе знак који добро описује звук. Локација ознаке треба да показује што је могуће тачније правац и удаљеност звука од себе. Ознаке треба да буду интерпретативне, а не буквалне: играчи не морају да цртају слике биљака и животиња само неколико редова који представљају звук - на пример, две таласасте линије које указују на ветар или музичку ноту која указује на птицу која пева. Другим речима, требало би мало времена да цртају и већину времена слушају.

Реците играчима да држе очи затворене док слушају. Објасните да стављање руку иза ушију пружа рефлектујућу површину за хватање звукова, стварајући облик попут осетљивих ушију лисице или кенгура. Да би чули звукове иза њих, не треба да окрећу главу, већ само шаке пред ушима. Изаберите локацију на којој група може да чује различите звукове. Ливаде, потоци и шуме су у реду. Важно је да сви брзо нађу посебно место за слушање, тако да неки не ходају околу док други већ слушају. Ради на томе да се учесницима пружи један минут да пронађу место и кажу им да остану на истом месту до краја игре. Они не би требали седити близу једно другоме. Давање играча довољно времена да се прилично распрши ће осигурати

разноликост звучних мапа и веће интересовање за дијелјење.

Колико дуго треба да играте зависи од узраста групе, и од тога колико добро је окружење са звуковима. Добра основна смерница је 10 минута за одрасле, 5-10 минута за децу. Волим да поново назовем групу тако што имитирам природни звук или пуцам у врану или патку. Како се играчи окупљају, замолите их да поделе своје мапе са партнером.

Понекад је тешко наћи локацију која је заштићена од звукова аутомобила или сличног, али ове бучне области су идеалне за подучавање лекција о загађењу буком. То би могао бити и задатак за децу да направе две звучне карте, прву у близини прометне улице, а другу на мирној, природној локацији. Након игре, питајте их гдје се осјећају угодније. Ово је добар начин за изградњу свесног уважавања природних подручја код деце.

Када деца нацртају своје мапе и деле их, можете поставити питања као што су:

- Колико различитих звукова сте чули?
- Који звукови су вам се највише допали? Зашто?
- Које звукови сте волели најмање? Зашто?
- Које звукове никада раније нисте чули? Знате ли шта сте чули?

5. Слепи-миш и мољац

Концепти, ставови и квалитети који учи игра: слушна свест, концентрација, повјерење једни другима

Број учесника: 10 или више

Најбољи узраст: 5 година и више

Материјал: један повез преко очију

Када група формира круг пречника од око 3 - 4 метра, он бира члана који ће бити слепи-миш. Нека он / она дође у центар круга да му се повежу очи. Одредите два или три друга детета као мољце и замолите их да дођу у средиште круга. Шишмиш покушава да ухвати мољце. Кад год шишмиш зову "Слепи-миш!", Мољци зову "Мољац!" Реци мољцима: "Сваки пут кад чујеш шишмиша да изговара 'Слепи-миш!' Његов радарски сигнал те удара. Он га шаље да види да ли постоји нешто тамо. Његов звук се одбија од тебе и враћа му се као радарски сигнал. Повратни сигнал је реч 'Мољац!' да ви вичете. Сада шишмиш зна да су мољци близу - и спреман је за лов! - да дотакне мољце рукама. Мољци покушавају побећи од шишмиша, али само унутар круга који су изградили други ушесници. Шишмиш прати и обележава мољце слушајући њихове одговоре. Потребна је добра концентрација да би био успешан шишмиш. Круг који су изградили деца је ловиште.

6. Еко-систем-Мрежа (већ описан у концепту обиласка)

Концепти, ставови и квалитете које учи игра: како су животиње и биљке у природи међусобно повезане (термин "еко-систем").

Број учесника: 6, боље још више

Најбољи узраст: 6 година и више

Материјал: једноклупко од вуне

Треба да изградите круг и један од вас добије вуну.

Како се игра игра:

Прва особа која држи клупко вуне у својим рукама треба да одлучи која животиња или биљка је и кога једе или кога једе. Као "ја сам мала птица и једем црва". Сада овај први учесник треба да кроз куглу вуне, држећи крај вуне једном другом учеснику говорећи: „Ја сам мала птица. Ти си црв и ја те једем. Овај изабрани црв хвата вунену лопту. Сада он / она треба да одлучи кога ће црв јести или ко је црв појео. На пример: "Ја сам црв и једем лист са дрвета", сада бацам вунену лоптицу у изабрани "лист", држећи један комад ужета док сви нису део њега и сви су биљка или животиња држи конопац заједно. Сада би требало да изгледа као мрежа где су сви повезани директно преко конца са још два учесника ове игре. Сада изгледа као еко-систем-мрежа. Сада у нашој игри једна од животиња или биљака нестаје (изумире). Да би се показало како то утиче на друге животиње, изабрана животиња или биљка би требала мало повући уже. То би требало да покаже: Ако више нисте део еко-система, то утиче на оне које једете или оне који вас једу. Два која су директно повезана са онима који вуку, осећају кроз конопац да га вучете. Ако осећају да су извршени, они такође морају да повуку оно што се опет дешава на друге. На крају сваки учесник у кругу вуче конопац. То показује да су сви повезани у екосистем.

Зато је важно заштитити све у природи, јер је свима потребно да одржи еко-систем стабилним.

Ако су ваши учесници старији или ако је ваш програм посвећен одређеном еко-систему, можете именовати еко-систем као што је "шума" и да сви учесници (одабране биљке и животиње) припадају овом еко-систему.

7. Камера – игра

Концепти, ставови и квалитете подучавани у игри: Естетско уважавање, поверење једни у друге, посматрање природе у детаљима - откривање детаља

Број учесника: 2 или више

Најбољи узраст: 6 година и више

Материјал: ниједан (индексне картице и оловка)

Један играч преузима улогу фотографа, а партнер игра камеру. Фотограф води фотоапарат, који држи очи затворене, у потрази за лепим и занимљивим сликама. Када фотограф види нешто што би желео снимити, он усмерава објектив фотоапарата (очију) на њега, уоквирујући објекат који жели да "услика". Затим пажљиво притисне дугме затварача (што је раме или глава). фотоапарата) за отварање објектива. Након 3 - 5 секунди фотограф треба поново да притисне "дугме". То значи да камера мора поново затворити очи. Док држите отворене очи у овом кратком времену, фотоапарату није дозвољено да помера главу да би се осврнула, само равно као што је поставио фотограф. Сада фотограф креће заједно са својом камером да би потражио следеће лепо место за снимање још једне слике. Важно је да камера држи очи затворене између слика, тако да ће "излагање" од 3 до 5 секунди имати утицај изненађења.

Охрабрите фотографе да буду креативни у одабиру и уоквиривању слика. Реците им: „Можете да направите запањујуће фотографије снимањем фотографија из необичних углова и перспектива. На пример, можете лежати под дрветом и

гледати слику према горе, или можете ставити камеру врло близу коре дрвета или лишћа. Покушајте гледати у цвијет или помицати хоризонт. Будите отворени за могућности тренутка.”

Због тога што игра камере користи искуства природе уместо вербалних објашњења, врло мала деца могу ушествовати једнако као одрасли. Веома је дирљиво гледати како петогодишњаци воде своје родитеље или баке и деде, фотографишу и деле своје уживање у природним стварима.

Пожељно време експозиције је 3 до 5 секунди. Са дужим експозицијама, ум камере почиње да лута, смањујући утицај слике баш као што превише светла преекспонира прави филм.

Такође је веома важно охрабрити фотографе и камере да разговарају само када је то неизбежно. Објасните да тишина ствара слике које имају већи утицај на камеру.

Реците фотографима да ће имати око 10 минута да се сликају, а онда ће променити улоге. Добро је рећи фотографима да сниме одређени број слика (четири до пет су у реду), а затим да промене места са својим партнерима. Са овим правилима, сви ће завршити отприлике у исто време. Игру можете играти и на тај начин, да "камера" мора са отвореним очима да пронађе све тачке које је сликао.

Након што је сватко одиграо обје улоге, постоји и могућност да нацртају фотографије сјећајући се онога што је виђено. Циљ игре је да играчима пружи живахније уважавање природне лепоте.

8. Погодите животињу

Концепти, ставови и квалитети које учи игра: Знање о животињама, како постављати добра питања, стрпљење, концентрацију

Број учесника: 2 или више

Најбољи узраст: 5 година и више

Материјал: папир и оловка

Пре почетка игре треба припремити мале комаде папира. На сваком комаду папира мора стајати врста животиње, на пример: риба, крава, мачка. Животиње би требало да буду различите и не превише тешке. Сада свако дете добија свој комад папира. Али нико не би требало да види какву животињу имају. Због тога мали папири морају бити залепљени на леђима сваког детета. Након тога свако диете мора пронаћи партнера, јер је то партнерски задатак. Деца сада морају да сазнају да питају партнера, која животиња се држи на леђима. Питања се могу поставити само тако да партнер може одговорити само са „да“ или „не“.

9. Бити екосистем или животиња

Концепти, ставови и квалитети које учи игра: Знање о животињама и екосистемима, како представити нешто са пантомимом, стрпљењем, концентрацијом

Број учесника: 2 или више

Најбољи узраст: 6 година и више

Материјал: не

Током ове игре, деца морају приказати разне животиње или екосистеме у пантомими. Друга деца би онда требала погодити које животиње или станишта су представљена. Боље је ако има више од два учесника, јер у групи деца имају више идеја како представити животињу или екосистем. Поред тога има довољно деце за нагађање. Дакле, ако има више деце него двоје, морате их подиелити у групе.

Групна изградња и социјално учење док водите децу у природу

Када деца наврше 5 или 6 година, она обично постају друштвена бића. Успостављање пријатељства и утврђивање динамике вршњачких група постају централне за њихова бића. Током својих основних година, они су

заинтересовани за друштвена правила и морал, одговарајуће интерактивно понашање и заједнички рад.

Стога је ово зрело вриеме за формирање тимова и заједничких пројеката.

Још једна карактеристика ове фазе развоја је процват имагинације, а тиме и способност разумевања перспективе друге особе. Емпатија се може усмерити на начине да се допринесе добробити других, као што је волонтерски рад за ширу заједницу.

Пошто деца у овом узрасту желе да имају глас и да постигну интелектуалну слободу, они су страствени у учешћу у плановима и одлукама, и воле да искусе лидерство.

Неколико активности које је навео тим означене су у категорији „деца могу бити укључена“. Када се укључе особе од 6 до 12 година, размислите о томе како моделирате сарадњу, начине на које могу допринијети идејама, како се могу осјећати корисно и које одлуке они могу направити.

Извор:

[https://www.teampedia.net/wiki/index.php/Category:Children can be included=](https://www.teampedia.net/wiki/index.php/Category:Children_can_be_included=)

Чак и ако се ваша група састоји од чланова који имају исту расу, религију, нацију порекло или родни идентитет, постоје многи други начини на које појединци могу бити различити. Склони смо да правимо претпоставке засноване на висини, стилу одеће, манирима, итд. Дакле, важно је да се чланови тима упознају као појединци, као и да буду свесни стереотипа у свим интеракцијама у животу. Како рушити стереотипе и подстицати инклузију и једнакост унутар вашег тима?

Овај линк представља многе методе и игре које ће вам помоћи:

- https://www.teampedia.net/wiki/index.php/Main_Page?fbclid=IwAR1MBHPOuh79Gyj5t-soTSzOcb8J1dxA4kSOc4iwpqcspg-HJ5zha749itc

Још два занимљива линка

- <https://blog.cake.hr/top-50-team-building-games-employees-love-play/?fbclid=IwAR0jcHQupejs-vOtxgaRnu7FxsShX4fpTrl6kFExaM1nzZOEozuhQO83Tdc>
- https://toggl.com/team-building-games/?fbclid=IwAR0CMY2IHuxqe_yK939GaDEstuOfrx9ltFgeTrkM5qGkRiUy_a9TccAltrU

Инклузија - Шта је то?

Многи људи су већ чули тај израз. Али шта је тачно "инклузија"? А шта инклузија значи за свакога од нас лично?

Инклузија значи да свака особа природно припада нашем друштву. Без обзира на то како изгледате, на којем језику говорите или ако имате инвалидитет. Сви могу учествовати. На пример: Деца са и без инвалидитета уче заједно у школи. Ако свака особа може бити присутна свуда, на радном месту, код куће или у слободно време: то је укључиво.

Бити другачији заједно

Када сви људи учествују, нормално је бити другачији. И свако има нешто од тога: на пример, ако има мање степеница, људи са колицима, старије особе и особе са инвалидитетом могу бити много бољи мобилни. У инклузивном свету, сви људи су отворени за друге идеје, друга понашања, потребе и стил живота. Свака особа треба бити прихваћена као он или она.

Инклузија је људско право

Свако има право да буде део свега. Право на инклузију је садржано у Конвенцији УН о правима особа са инвалидитетом. Конвенција УН о правима особа са инвалидитетом је уговор који су многе земље потписале.

Инклузија за све

Инклузија може функционисати само ако се придружи много људи. Свако може помоћи: на пример, у школи, у спортским клубовима, на послу, у слободном времену, у породици. Што више знамо о инклузији, то смо мање у страху од тога. Нико не говори само као рефлекс: "Они не могу учествовати."

Ваше активности могу бити инклузивније као што можда мислите. Проверите у којој мери ваши пројекти у природи могу бити инклузивни, могу ли бити доступни особама с посебним потребама. Али онда је такође важно да се тражи директан контакт са организацијама кроз које можете да се обратите људима са потребама за инклузијом.

Пробајте. Сви ће имати користи од тога, не само људи са хендикепом. И тзв. „нормални“ ће имати користи.

Ова брошура је направљена у оквиру српско-немачког пројекта „Друштвено учење, изградња група, инклузија, едукација о животној средини - на отвореном“ који је одржан у августу 2018. године у Србији.

Овај пројекат је финансијски подржан од стране Програма Европске уније „Erasmus +“.

Erasmus+

Ово је пројекат Планинарског клуба „Жежељ“ Крагујевац, Србија

<http://www.pdzelj.org/>

&

JANUN Hannover e.V. from Hannover/Germany

www.janun-hannover.de

Цртежи: Johanna Lohrengel

www.hanukalohrengel.com

Помоћ за верзију на енглеском језику:
Matthew Anderson

Превод на српски језик: Воја Милић

Насловна страна и прелом: Воја Милић

Одговоран према закону о штампи
(v.i.s.d.p.) Achim Riemann JANUN e.V.

Велико хвала Никола Милетић, Lina Häcker, Alessandra Gerdau

Contacts:

JANUN Hannover e.V.

Fröbelstr. 5, 30451 Hannover, Tel. 0049-511-5909190 buero@janun-hannover.de

www.janun-hannover.de

Планинарско Друштво „Жежељ“

Рудничка 7/а, Крагујевац, 34000

pdzeljkg@gmail.com

<http://www.pdzelj.org/>

